

NY UTREDNINGSSINSTRUKS - HVA SÅ?

Gry Hamarsland
Direktoratet for økonomistyring

UNDER STREKEN

under.under.pbl.no

Nå kommer den endelig

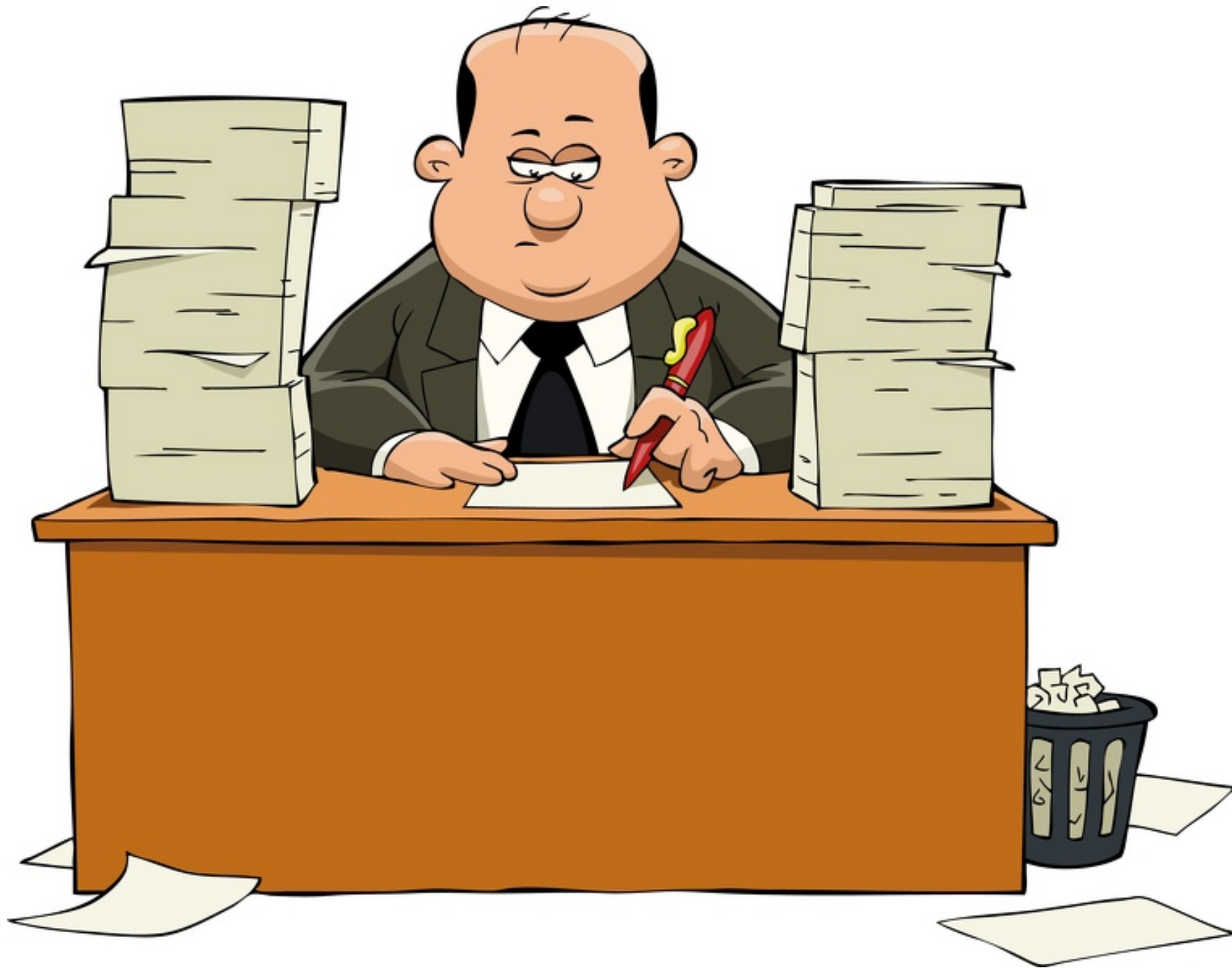
Det er ikke til å legge skjul på at mange har ventet spent på den nye utredningsinstruksen til Direktoratet for økonomistyring, og tidlig i dag ble den offisielt lansert under en enkel seremoni med festservering i Finansdepartementet.

«Instruksen trådte i kraft 1. mars og beskriver hvordan og i hvilket omfang statlige virksomheter skal utrede tiltak. (...) Både flere rapporter gjennomføres det all for få utredninger i staten. Med ny utredningsinstruks må alle statlige virksomheter utrede alternativer og konsekvenser for de iværsetter tiltaka

Folkens, da er det bare å slippe jubelen løs.

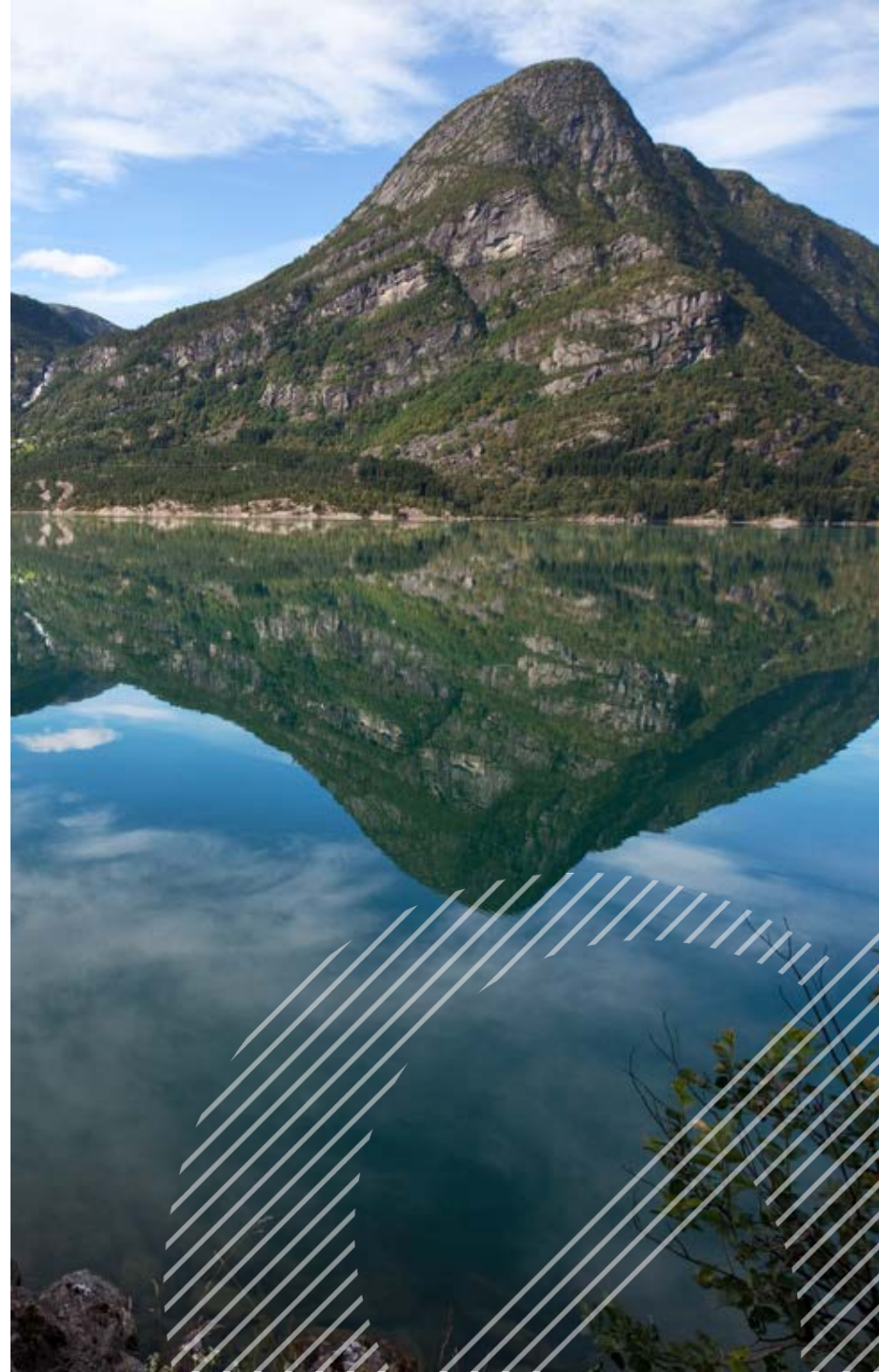

Folk kastet hemningene og slapp gleden løs da den nye utredningsinstruksen ble lansert. FOTO: NTB SCANPIX

Formål med utredningsinstruksen

- Instruksen skal legge til rette for gode beslutningsgrunnlag:
 - Identifisere alternative tiltak
 - Utrede og vurdere virkningene av aktuelle tiltak
 - Tidlig involvere berørte grupper og interessenter
 - Samordne berørte myndigheter
- Legge grunnlaget for
 - å identifisere og prioritere de beste tiltakene
 - god iverksetting/gjennomføring
 - revidere, bytte ut eller avslutte tiltak som ikke gir tilstrekkelig effekt

Gjelder utredningsinstruksen meg?

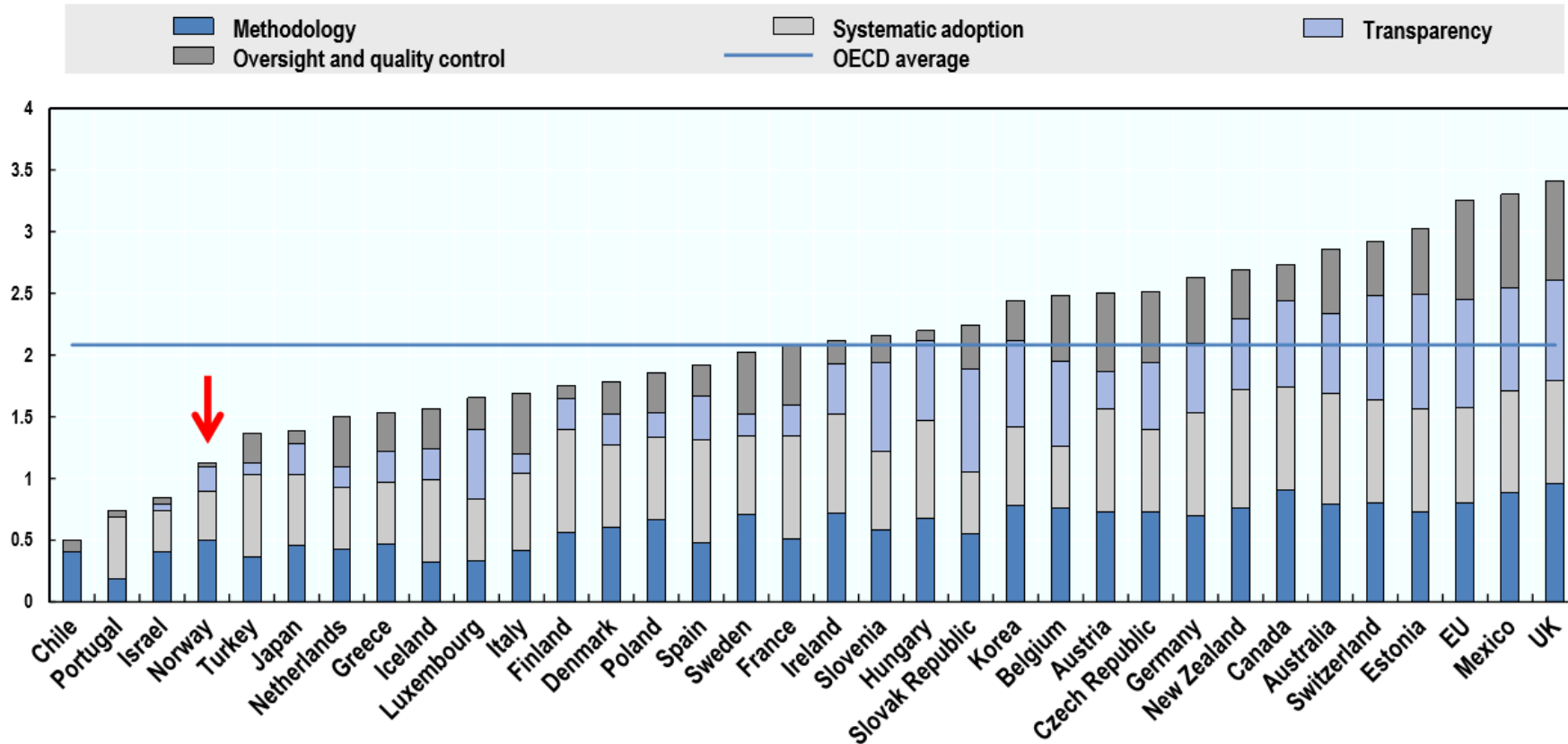
- Virkeområdet er som tidligere både departement og underliggende virksomheter, men er tydeligere presisert
- Instruksen gjelder for utarbeiding av beslutningsgrunnlag for statlige tiltak
 - Både små og store tiltak er omfattet
 - Utføres i eller på oppdrag for statlige virksomheter
- EØS- og Schengen-saker er inkludert (nytt)
- Instruksen gjelder selv om tiltaket er besluttet på politisk nivå

How good are OECD countries' RIA systems?

2015 Indicators of Regulatory Policy and Governance (iREG): Regulatory Impact Assessment for developing primary laws

Note: The results apply exclusively to processes for developing primary laws initiated by the executive. The vertical axis represents the total aggregate score across the four separate categories of the composite indicators. The maximum score for each category is one, and the maximum aggregate score for the composite indicator is four. This figure excludes the United States where all primary laws are initiated by Congress. In the majority of countries, most primary laws are initiated by the executive, except for Mexico and Korea, where a higher share of primary laws are initiated by parliament/congress (respectively 90.6% and 84%).

Source: OECD (2015), OECD Regulatory Policy Outlook 2015, <http://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/indicators-regulatory-policy-and-governance.htm>.

Svar alltid på seks spørsmål

- Minimumskravene er nye
- Hva er problemet, og hva vil vi oppnå?
- Hvilke tiltak er relevante?
- Hvilke prinsipielle spørsmål reiser tiltakene?
- Hva er de positive og negative virkningene av tiltakene, hvor varige er de og hvem blir berørt?
- Hvilke tiltak anbefales, og hvorfor?
- Hva er forutsetningene for vellykket gjennomføring?

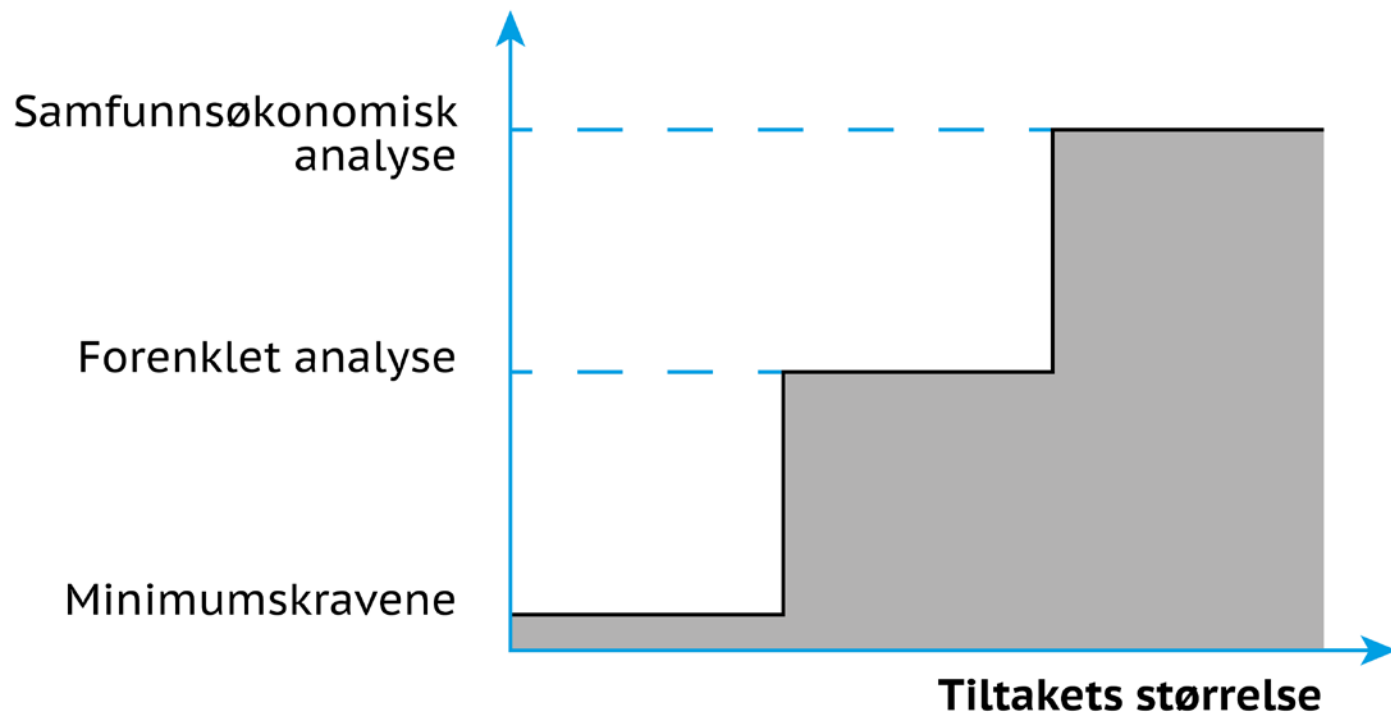

Større konsekvenser = større utredning

- Nytt krav om forholdsmessighet – hvor grundig skal utredningen være?
- Tre hovedkriterier for å vurdere et større omfang enn besvarelse av seks spørsmål
- Hvor vesentlige virkningene er
- Prinsipielle spørsmål
- Tiden til rådighet

Utredningens omfang og grundighet

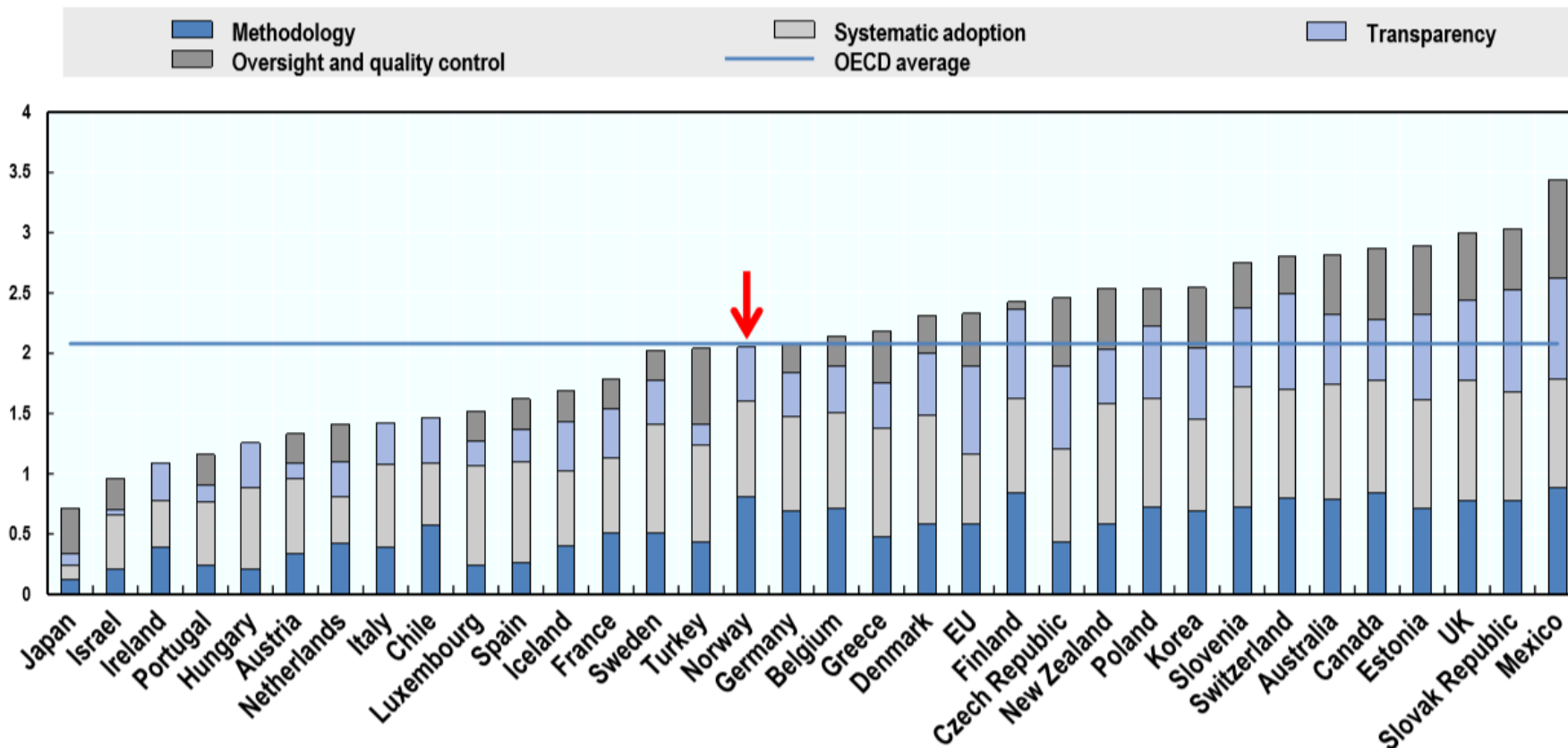

- Minimumskravene skal alltid oppfylles.
- Krav om samfunnsøkonomisk analyse for tiltak med vesentlige nytte- eller kostnadsvirkninger

How do countries engage with stakeholders?

2015 Indicators of Regulatory Policy and Governance (iREG): Stakeholder engagement in developing primary laws

Note: The results apply exclusively to processes for developing primary laws initiated by the executive. The vertical axis represents the total aggregate score across the four separate categories of the composite indicators. The maximum score for each category is one, and the maximum aggregate score for the composite indicator is four. This figure excludes the United States where all primary laws are initiated by Congress. In the majority of countries, most primary laws are initiated by the executive, except for Mexico and Korea, where a higher share of primary laws are initiated by parliament/congress (respectively 90.6% and 84%).

Source: OECD (2015), OECD Regulatory Policy Outlook 2015, <http://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/indicators-regulatory-policy-and-governance.htm>

Hvordan få innspill fra andre?

- Et tydeligere krav om tidlig involvering
 - Berørte departement skal involveres så tidlig som mulig, andre berørte i den grad det er hensiktsmessig
- Krav om departementsforeleggelse er videreført og forenklet
 - Alle forslag til tiltak med vesentlige virkninger forelegges berørte departementer
 - Finansdepartementet (budsjettsaker)
Kommunal- og moderniseringsdepartementet (kommuner) Nærings- og fiskeridepartementet (næringsliv)
eksplisitt nevnt i instruksen
- Krav om høring er videreført og forenklet
 - Normalt skal disse sakene på høring:
 - Offentlige utredninger
 - Forslag til lov og forskrift og
 - Forslag til tiltak med vesentlige virkninger
 - Høringene skal være åpne for innspill fra alle

Litt ekstra på lover og forskrifter

- Hele utredningsinstruksen gjelder for lov- og forskriftsarbeid.
- Lovforslag og forskrifter skal utformes med utgangspunkt i Justis- og beredskapsdepartementets veileder «Lovteknikk og lovforberedelser
- Helt nytt: Når forslag til lov og forskrift som er særlig relevant for næringslivet legges ut på høring, skal Regelrådet for næringslivet informeres om høringen

EØS- og Schengen-saker skal utredes som andre saker

- Helt nytt: Krav til utredning av EØS- og Schengen-saker er nå integrert i instruksen
- Hvordan delta i tidlig fase i regelverksutforming i EU
- Samordning av norsk posisjon mellom departement i spesialutvalg
- Dokumentasjon av beslutningsgrunnlaget i EØS-notater og Schengen-notater
- Viktig at ansvarlig departement tidlig involverer berørte departementer når politikk og regelverk planlegges og utvikles i EU
- Høringsfristen i EØS- og Schengensaker skal tilpasses den tiden som står til rådighet

Utredningsreform i staten?

- NOU 2012:16 Samfunnsøkonomiske analyser
- NOU 2015:1 Produktivitet – grunnlag for vekst og velferd
- NOU 2016:3 Ved et vendepunkt: Fra ressursøkonomi til kunnskapsøkonomi
- NOU 2015:14 Bedre beslutningsgrunnlag, bedre styring

- Nytt rundskriv om samfunnsøkonomisk analyse (R-109)
- Ny veileder om samfunnsøkonomisk analyse

- Ny utredningsinstruks
- Ny veileder til utredningsinstruks

- Digitaliseringsråd
- Regelråd for næringslivet

